

ODCIĄGNAĆ (89) *vb pf*

o jasne.

inf odciągnąć (19). ◇ *fut 3 sg* odciągnie (3). ◇ *3 pl* odciągną (2). ◇ *praet 3 sg m* odciągnął (22). *f* odciągnęła (1) *BielKron*. *n* odciągnęło (1). ◇ *3 pl m pers* odciągnęli (23). ◇ *imp 2 sg* odciągnij (1). ◇ *3 sg* niechaj odciągnie (1). ◇ *con 3 sg m* by odciągnął (7). ◇ *1 pl m pers* by odciągnęliśmy (1). ◇ *3 pl m pers* by odciągnęli (3). ◇ *part praet act* odciągnąwszy (5).

Sł stp notuje, Cn s.v. obleżenia przestać, odciągnąć od miejsca obleżonego, Linde XVIII w.

1. *Ciągnąc spowodować opuszczenie jakiegoś miejsca* (1) : Abstraho quasi per vim arte aliquo traho, Abripio, avello, avoco, abduco – Odciągnąz Od wieńcz gwałtem. *Calep* 9b.

[*Zwrot: »[kogo] nazad odciągnąć«*: W iedney bitwie obaczywŷzy Chorążego iedney rotty/ że iuz począł tył podawać/ vchwycił go y názad odciągnął *PlutBBud* Kv.]

2. *Skłonić do odstąpienia od kogoś, sprawić, aby ktoś czegoś nie robił; abstrahere Mącz; retrahere JanStat* [w tym: kogo (3); od kogo, od czego (3)] (4) : O panno milá/ ij czemus dlá nás na krzyż wftąpiła/ ijżby za nás poŷpolu z ŷynem offiarowána? [...] Czemu cie nie odciągnął ftrach żenfki? *OpecŻyw* 146; A malis abstrahere, Od złości odciągnąć. *Mącz* 461b; bo nie tylko grozá ábo dobrodzieyfthwo iákie nas czáfem od niego odciągnie/ ále ládá wymyŷłek á ládá wynalazek fwiátá te^{go}/ iz ŷnádnie odftąpimy od woley fwiętey iego *RejPos* 40.

W przeciwstawieniu: »odciągnąć ... pobudzić« (1): áby od tákowéy gnuŷności y leniŷtwá odciągnęliśmy tákié/ y pobudźili [ut ... *retrahamus JanStat* 561] ku goŷpodárŷtwu *SarnStat* 594.

3. [*Prawdopodobnie: Odwieźć [co]*: przewody 3 z włóki odciągnąć winni *LustrMaz* I 110, 111, 112. *odciągnąć dokąd*: przewodów tylko 3 winni odciągnąć do roku do Minska, nie dalej *LustrMaz* I 101.]

4. *intransit. Ruszyć z powrotem, opuścić jakieś miejsce (o większych grupach ludzi, zwłaszcza o wojsku); recedere Vulg, PolAnt; relinquere Mącz, Calag; abire, discedere Vulg; egredi, exire, ire ab aliquo, proficisci PolAnt; absistere Mącz; cedere Calag* (84) : *BielŻyw* 60; AKwiloniei miáftá Attilá dobywał/ Szturmow kilká vtrácił/ y iuz odciągnąć chciał. *RejZwierz* 20v; *BibRadz Ier* 37/9, 2.*Mach* 12/7; Hifzpani ciężkość y ŷzkodę w ludźiech thám popádli/ y odciągnęli bez pomŷzczenia. *BielKron* 448, 110, 161, 191, 237, 250v (11); *GórnDworz* Z5; *BudBib 2.Par* 24/25; *Calag* 7a; ŷkoro Miŷtrż Prufki odciągnął z łupámi/ wnet zarázem zdругiey ŷtrony Miŷtrzá Liŷlantŷkiego woŷfko do Zmodźi wtárgnęło *StryKron* 502, 315, 737; *GórnTroas* 6.

odciągnąć od kogo (10): *Leop 4.Reg* 3/27; Ezechiaŷ Krol/ wypráwił do Krolá Afŷyryiŷkiego do Láchis z tym poŷelŷtwem/ Zgrzeŷyliem ci odciągnij proŷzę odemnie *BibRadz 4.Reg* 18/14, 3.*Reg* 15/19, 4.*Reg* 3/27, I 203d *marg*, *Ier* 21/2, 37/9; *BudBib 2.Par* 16/3, *Ier* 21/2; [o podróży ŷw. Pawła:] A Gdyŷmy ŷię odwiezli odciągnąwŷzy od nich/ [...] przyŷzliŷmy do Konu *BudNT Act* 21/1.

odciągnąć skąd [w tym: od czego (18) – od miasta (5), *st(amt)ąd* (7)] (26): *BielŻyw* 14; Odciągnąwŷŷy ŷtąd iáko ná ŷiedm ŷeth y pięddzieŷiát ŷtáienia/ przyciągnęli do Cháráká *Leop 2.Mach* 12/17, 4.*Reg* 12 *arg*, 2.*Mach* 12/10, 29; KLeomenes [...] máło ná zad z mieŷfcá/ gdzie leżał/ odciągnął. *RejZwierz* 37v; *BibRadz Gen* 14/11, *Ier* 37/5, *Judith* 2/10; Odciągnęło Rycerŷtwo od Rzymu nábrawŷzy korzyŷci

dołyć *BielKron* 110, 60, 228v, 229, 236v, 380 (9); portus relinquere, [...] Odciągnąć od brzegów. *Mącz* 252d; *RejZwierz* 86, 86v, 167v; *BudBib* 1.*Mach* 7/19; *StryjKron* 712, 737; *GórnTroas* 18.

odciągnąć dokąd [w tym: do czego (7)] (8): Leop 2.*Mach* 12/29; Náfzy popadły Źzkodę w ludzyczech niemáľą/ odciągnęli ná ine mieyćá *BielKron* 417, 60, 247v; wielkimi łupámi obciążeni [...] do Litwy bez odporu odciągnęli *StryjKron* 370, 315, 335, 406.

Zwroty: »odciągnąć nazad« [szyk zmienny] (5): RejZwierz 37v; *BielKron* 247v, 306v [2 r.]; nie wziáwłzy Zamku/ [...] ná zad odciągnąć muľieli *StryjKron* 752.

»odciągnąć od oblężenia« = *absistere obsidione Mącz* [szyk zmienny] (5): wnet odciągnęli od oblężenia Turcy *BielKron* 257, 109v [2 r.], 236v; *Mącz* 396c.

»odciągnąć precz« [szyk zmienny] (13): [zwycięscy królowie] Poymáli też y Lotá [...] y odciągnęli precz [abierunt] *BibRadz Gen* 14/12; gdy niemogł nic vczynić Fránkfortowi/ odciągnął precz. *BielKron* 228, 58, [85²], 222v, 310v, 311v (9); *BielSpr* 48v; *StryjKron* 306, 308.

Synonimy: 2. oderwać, odezwać, odłudzić, odnęćić, odwabić, odwieść, odwrocić; 4. odejść, odstąpić.

Formacje współrdzenne cf CIĄGNAĆ.

Cf **ODCIĄNIENIE, ODCIĄGNION**

KW